

NOU

Norges offentlige utredninger **2019:12**

Lærekraftig utvikling

Livslang læring for omstilling og konkurranseevne

Simen Markussen
(leder)

Wenche Pedersen Dehli
Kristin Reiso Lawther
Bjørn Audun Risøy
Svein-Olav Torø

Lars J. Kirkebøen
Javad Mushtaq
Inga-Lill Sundseth
Torbjørn Tvedt

Dag Arthur Aasbø
Berit Johanne Kjeldstad
Truls Nordahl
Camilla Tepfers

Xeni Kristine Dimakos
Odd Helge Askevold

Kristine Bettum
Jens Furuholmen

Vian Pashaei
Hans Jacob Sandberg

The background features a colorful, low-poly geometric pattern in shades of blue, teal, orange, and brown. Overlaid on this are dark silhouettes of several people in a meeting setting. One person is seated in a chair with armrests, another is standing and holding a tablet, and a third is crouching down. The overall composition suggests a professional or collaborative environment.

Bakgrunn, vurderinger og målsetninger

Utvikling i makro

- Omfattende og rask teknologisk utvikling
- Økt levealder og forlengede arbeidsliv
- Høy avkastning av utdanning, økt betydning av formell kompetanse
⇒ Økt behov for livslang læring
- utfordring: Redusert økonomisk handlingsrom

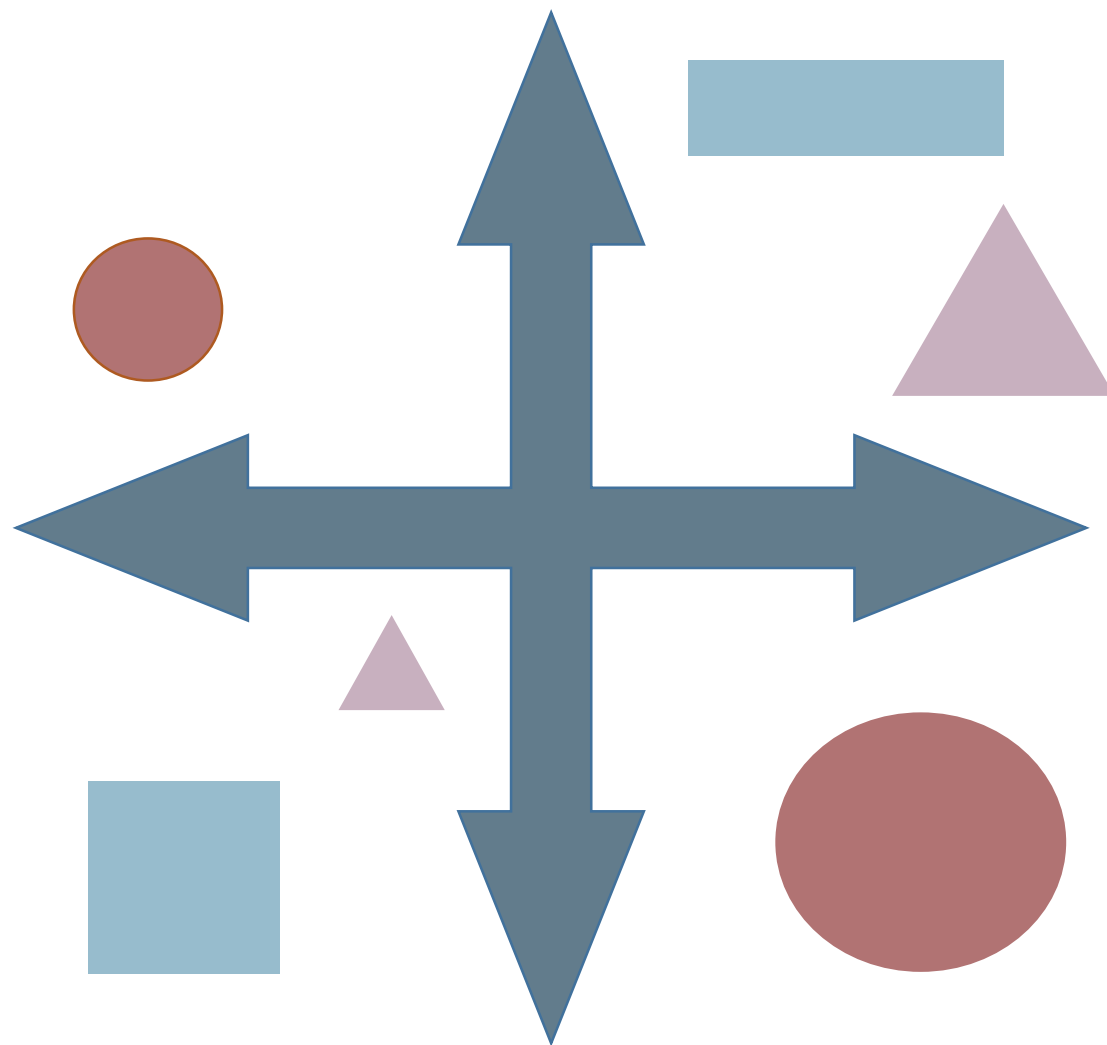

Hva er livslang læring?

Alle fag – men med relevans for arbeidsliv

Videregående, fagskole, høyere utdanning, ikke-formell opplæring

Ulikt omfang og intensitet

Deltakelse i dag

Rundt halvparten deltar på noe

- Mest offentlig sektor
- Følger utd.nivå
- Mest ikke-formell opplæring

Rundt 8% deltar i videreutdanning

- Over tid: uklart
- Færre på heltid, flere på deltid
- $\frac{3}{4}$ på UH nivå, resten fagskole og VGO
- Fleste tilbud på ca halv progresjon, kun 5% < 20% av heltid

Hindre for deltakelse

Individer: Penger, ikke villig til å gå ned i lønn, tilbud/rettigheter

Bedrifter: Vanskelig å finne relevant opplæring, økonomi

Ordner markedet dette selv eller underinvesteres det i livslang læring?

- Årsaker til for svak etterspørsel:
 - Likviditetsbeskrankninger
 - Kortsiktighet og manglende risikovilje
 - Gevinster høstes av andre enn den som investerer
 - Formelle hindre for ikke-sysselsatte
- Årsaker til for svakt tilbud
 - Krevende opptakssystemer for personer med manglende forkunnskaper
 - Manglende rettigheter til VGO
 - Regler som hindrer små moduler i fagskole
 - Svake insentiver og/eller manglende kapasitet i UH
 - Kostnadsdrivende regler for egenbetaling
 - Kostbart betalingstilbud siden kostnaden også dekker forskning

Lånekassa

Mobilisering/koordinering

Kostnadsreduksjon («funn»,
fond, stipend, reduserte priser m.m.)

Regelverk, NAV

Regelverk

(opptak, egenbetaling m.m.)

Finansiering

(nye penger og/eller endret system)

«Digitalt tilbud»

Utviklingsmidler

Hvor vil vi?

**«Flere skal delta
i relevant opplæring av høy kvalitet,
i kombinasjon med arbeid eller
ledighet»**

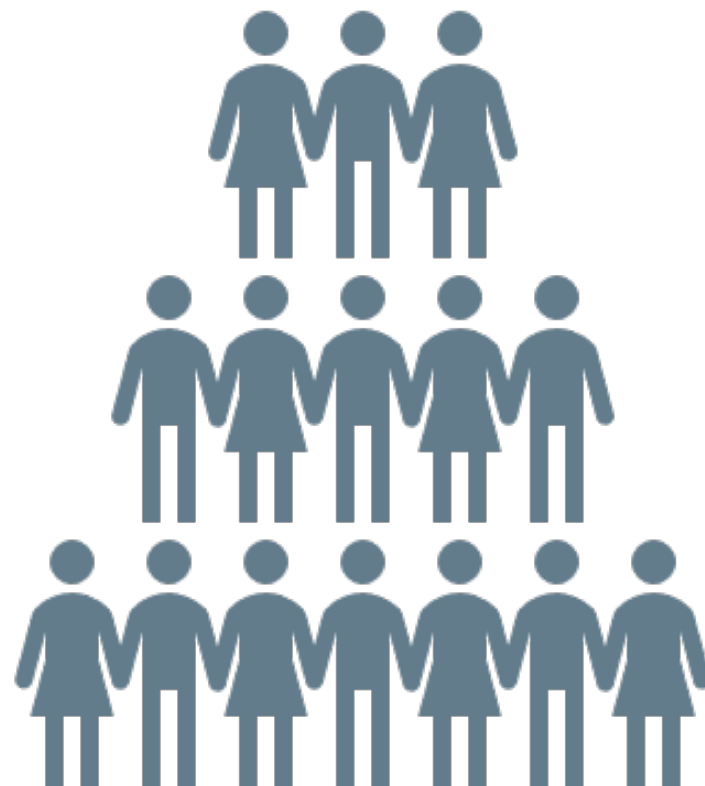
Flere skal delta: Redusere kostnader og bygge ned barrierer

Relevans: Utvikling i samarbeid med arbeidslivet

Kvalitet: Økt kvalitetssikring av ikke-formell opplæring

Kombinasjon med jobb: Redusere behov for livsopphold, vikar m.m. ved å ha et tilbud som kan kombineres med jobb (små moduler, digital distribusjon, tilrettelegging)

Kombinasjon med ledighet: Utvidede muligheter

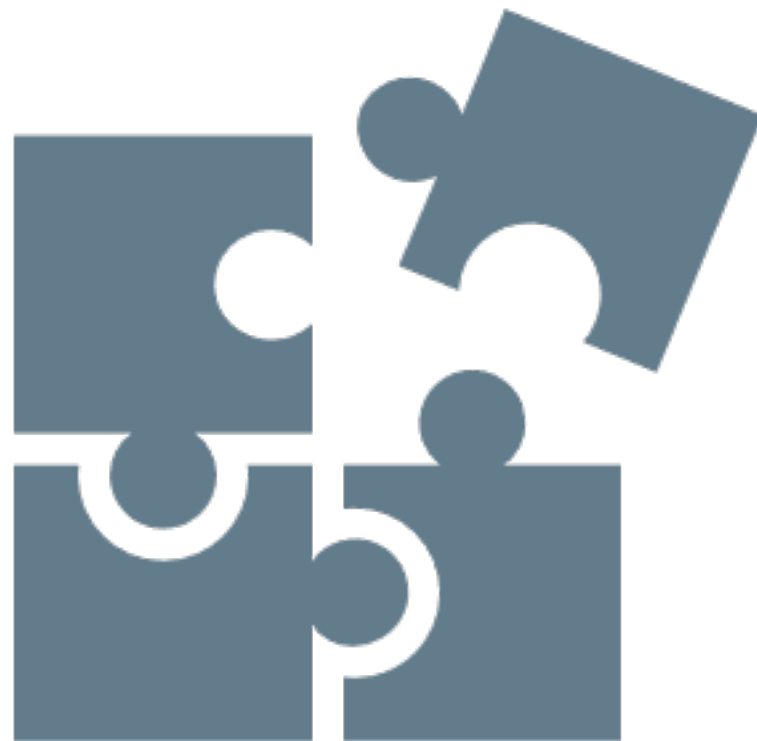
Tilnærming

Mye er bra allerede – vi begynner ikke på null

Ingen revolusjon – men en serie av tiltak som i sum utgjør en reform

Hva krever fremtiden?

Det vet vi ikke – og det vet ingen andre heller
Derfor viktig at alle sider av systemet er fleksibelt og skalerbart

Noe må endres – om flere skal delta

Statens investeringer

...eller

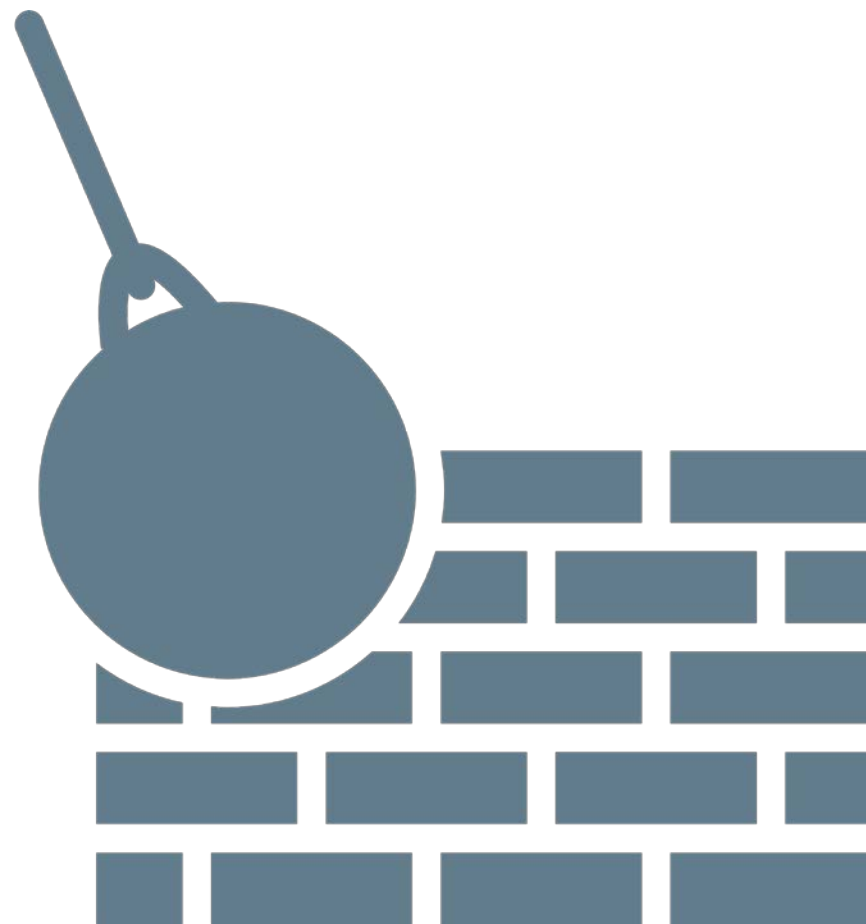
Gratisprinsippet

...eller

Tilbudet slik det er i dag

...eller

Ressurser til undervisning

Et bedre og mer tilgjengelig opplæringstilbud

Læring tilpasset arbeidslivet

Utvikle og finansiere opplæring i samarbeid med arbeidslivet

VGO, Fagskoler, høyere utdanning og ikke-formell opplæring. Offentlig tilskudd i kombinasjon med egenandeler. Refunderer fulle kostnader for tilbyder.

Små moduler

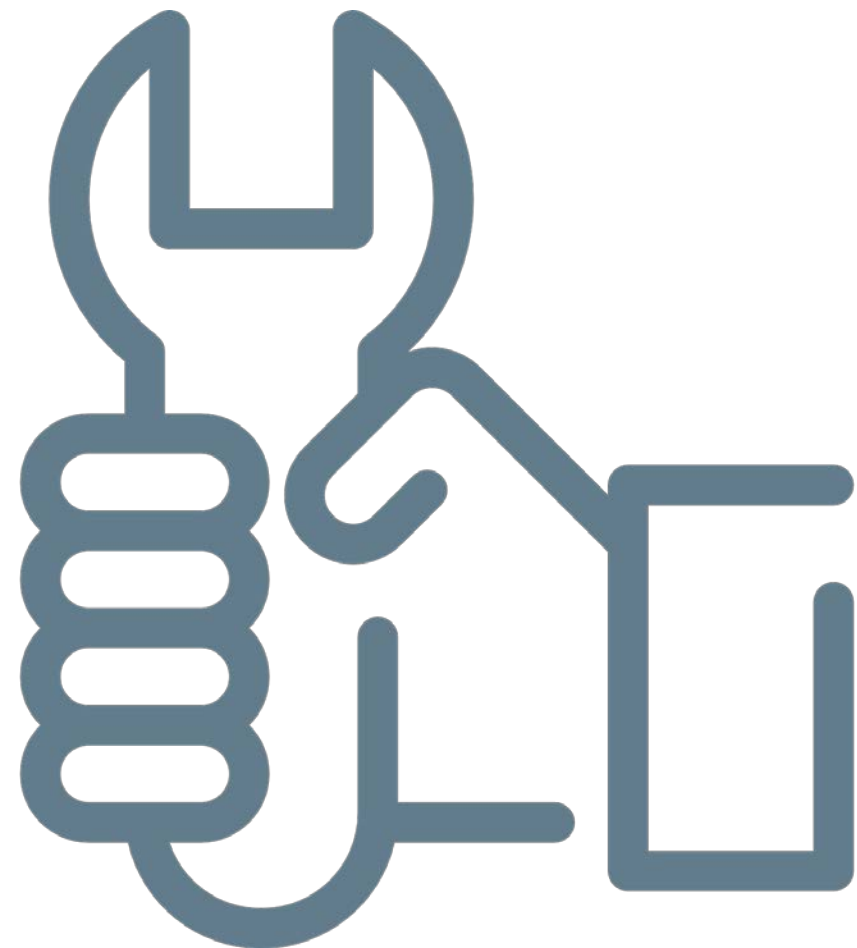
Fjerne 30-poengsregelen for fagskoler
Justere finansieringssystemet for høyere utdanning (støtte til små moduler, kandidatindikator)

Tilgjengelighet når som helst og hvor som helst

Digitale læreformer og distribusjon

Bedre kvalitet

System for kvalitetssikring for ikke-formell opplæring

Kostnadsdeling

Ordinær utdanning: Fortsatt gratis

Førstegangsstudenter, voksne som tar nye utdanningsnivå i det ordinære systemet.

Læring tilpasset arbeidslivet

Egenandeler fra deltaker (arbeidstaker og/eller bedrift).

- ..tilbud finansiert av programmet
- ..tilbud tilrettelagt for arbeidstakere
- ..tilbud på samme nivå som graden man har
- ..kompetanseavtaler

Utvide muligheter for egenbetaling

Om eksisterende tilbud blir tilrettelagt

Kompetanseavtaler

For emner på samme nivå som graden man har

En styrket etterspørsel i hele landet

Lettere tilgang – for flere

Utvidede rettigheter til videregående opplæring

Fritt opptak til enkeltemner

Eksamensrett for betalingsstudenter uten
studiekompetanse

Realkompetanse

Styrkede utdanningsmuligheter for personer
utenfor arbeidslivet

Studiemuligheter på dagpenger

VGO for dagpengemottagere med utdaterte fagbrev

Studiemuligheter for sykmeldte

Lærepenger

Studiefinansiering tilpasset livslang læring

Regelendringer

Gradsomgjøringslån, fjernes for voksne

Tilleggslån på 80 000 kroner

Utprøving av modeller for støtte til deltakelse

Støtte til studieavgifter og livsopphold

Rettet mot individer og bedrifter

Målet er å få ny kunnskap

